

- 243 The manuscript is in SKSA A1938 (Matkakertomuksia runonkerääjien). The text has also been copied in the minutes of the Finnish Literature Society's meeting of 6 November 1839 (SKSA B1611), appendix 29. The original consists of 14 loose sheets, the size of which is ca. 17 x 21.5 cm.
- 244 *allt* [...] || i det när[maste]
- 245 Lönnrot 1834, esp. nos. 57, 60/1834.
- 246 *min* || den

6

Redogörelse för min resa under sistledne sommar.²⁴³

Såsom ändamål för den resa, jag under sistledne sommar på Finska Litteratur-Sällskapets bekošt-nad verkstälde, hade jag uppgifvit mig 1°) vilja samla myther, äldre historiska traditioner och sagor, 2do) söka förskaffa allehanda upplysningar till Kalewala. Anledningen, hvarföre jag tänkte göra just dessa ämnen till föremål för min resa, war i korthet följande: Det låg förnämligast i min plan att samla bidrag till en Finsk Mythologie. Genom D[octo]r Lönnroths runo[-]samlingar trodde jag allt²⁴⁴ mythiskt i det närmaste wara skördadt, som genom sång blifvit i folkets minne förwaradt. Men det war att förmoda, att jemwäl många myther genom mundtlig berättelse blifvit räddade till efterwerlden. I synnerhet anade det mig och ett yttrande af Dr Lönnrot på H[elsing]fors Morgonblad²⁴⁵ stärkte mig i min²⁴⁶ förmodan, att bland den mängd sagor, som ännu fortlefva i Ryska Karelen, en stor del skulle wara af mythisk art. Detta war förnämsta anledningen, hvarföre jag erbjöd mig att samla sagor. Derjemte hade jag till biafsigt, att genom dem lemna ett mönster af ren Finsk prosa. – Med äldre historiska traditioner, dem jag äfven erbjöd mig att samla, afsåg jag likaså hufvudsakligen den möjliga vinst man i mythologisk hänseende kunde af dem hafva. Men äfven i historiskt

hänseende hade jag i framtiden tänkt göra bruk af sådana, som stå i beröring med frågan om Finlands ur-innewånare. – Beträffande min uppgift att söka förskaffa till Kalewala hörande upplysningar, är behovet af dem och i synnerhet af philologiska förklarings allmänt erkänt. Huru det lyckats mig, att i anseende till hvarje af dessa ändamål motsvara Sällskapets mig gifna förtroende, går jag nu att redogöra²⁴⁷.

3 Då mig wetterligt ännu ingen genomrest Sawolax, i afsigt att hälst i allmänhet undersöka, huruwida der ännu icke kunde finnas mythiska qwarlefvor, beslöt jag att hellre taga vägen derigenom, än den östra genom Karelen, hvarest²⁴⁸ Dr Lönnrot ströfvat särskilta somrar. Hvad som äfven bestämde mig för resan genom Sawolax, war att jag wille undersöka några af den Sawolaxiska dialektens egenheter, och i synnerhet naturen af de utaf Rask²⁴⁹ så kallade "Forslags"-ljuden. Också war det hufvudsakligen blott i philologiskt hänseende jag hade någon nytta af denna resa. Enligt min erfarenhet är ingen trakt i hela Finland fattigare på forntida minnen, än just Sawolax. Wisst hafva 4 mytherna äfven i Tawastland dött ut; men det herrskar i Tawastländarens hela föreställningsätt en wiss uråldrighet, som om den också icke riktar Forskarens samlingar, likwäl kan wara af större wigt och intresse för honom, än många nakna fakta.

Då således min resa genom Sawolax emot all förmodan illa aflopp, beslöt jag i Kuopio, att ej taga den gina vägen genom Idensalmi till Kajana, dit jag nödwändigt måste komma, för att kommunicera mig med Dr Lönnrot, utan först göra en resa inåt Karelen. Jag gjorde således

247 redogöra || meddela

248 hvarest || der

249 Danish linguist Rasmus Kristian Rask (1787–1832). (TS)

250 The same letter mentioned previously in this text.

omvägen genom Kaawi, Libelits, Juuga, Nurmis och Sotkamo. Det första [], man kommer till Karelen, öppnar sig en ny werld för Fornforskaren. Blott det yttre lifvet hos Karelaren försätter honom i fornwerlden, förklarar många dunkla ställen i runo-poesin och gör för honom lefwande, hvad han förr endaſt oredigt kunde ana och föreställa sig. Men framför allt röjer sig

❖ 5 det urgamla i ❖ folkets känslö- och föreställningssätt. Här lyckades det mig således att uppteckna en mängd myther och traditioner. Ibland de förra må jag såsom en af de wigtigaste omnämna den gängse sägen, att våra förfäder dyrkat trä'n och stubbar (terwas-kantoja). – Denna uppgift bekräftas af en påflig bulla, utfärdad af Gregorius IX²⁵⁰, af några runors vittnesbörd, samt vidare deraf, att wissa trä'n ännu i dag på många ställen hållas heliga, hvidan äfven *Tapion puu* är ett träd, som ej får afhuggas, och *Tapion kanto* en stubbe, derifrån nya skott utskjuta. Då det för mig är omöjligt, att här specificera de mythiska sägner, jag [i] Karelen erhöi, will jag blott omnämna, att de flesta af dem hafva ett magiskt innehåll. – De historiska traditionerna åter angå Lappar. Men det

❖ 6 mest anmärkningsvärda härwid är, ❖ att jag i Karelen åhörde aldeles enahanda berättelser med dem, jag i Lappmarken antecknat. Berättelserna om Laurukainen, som i Karelen kallas Larikka, äro allmänt kända i Libelits; och några bland de bragder, Lapparne tillskrifva Päiwiöslägten, tillämpas jemwäl af Karelarne på samma Larikka. Karelarne säga neml[igen] honom hafva utfört sina hjeltebragder i strider med Ryssarne.

Under min resa genom Karelen uppehöi jag mig ett par dagar i en Rysk by, wid namn

Sotkumaa, der man försäkrat mig, att sångare skulle finnas. Men de twenne bönder, på hvilka jag fått anvisning, hade vid min ankomst till byn flytt undan, af fruktan att jag war en upp-
bördsman²⁵¹; och för öfrigt fanns i byn blott en

❖ 7 qwinna, som sjöng bröllops[-]❖qwäden, dem jag ej ansåg löna mödan att uppteckna, emedan de i det närmaste öfwerensstämd med 14de och 15de Sången i Kalewala.²⁵² Dessutom hörde det ej till min rese-plan, att anteckna sånger af lyriskt innehåll. – Utom Sotkumaa besökte²⁵³ jag en annan Rysk by, wid namn Taipale; men äfwen här fanns ej annat, än bröllops- och begrafnings-sånger. – Några trollsånger antecknade jag i Juuga och Nurmis, och hade kunnat erhålla än flere, i fall jag wetat göra betydliga afvägar, men jag ansåg det ändamålslost, då jag hörde, att Dr Lönnrot besökt samma trollkarlar och uttömt deras²⁵⁴ förråder. Dessutom war jag osäker, om jag alls borde egna mig åt dessa håll, innan jag fick kommunicera mig med Dr Lönnrot angående hans samlingar. – Resultaterna af min

❖ 8 resa genom Karelen äro ❖ således enda: en mängd mythiska berättelser och historiska traditioner, samt philologiska observationer. Äfwen antecknade²⁵⁵ jag så wäl under resan genom Sawolax, som Karelen en mängd ortsnamn, som äro af Lappskt ursprung, och således bättre än alla monumenter, dem jag jemwäl tagit kännedom af, bewisa att Lapparne uppehållit sig i dessa trakter. Om dessa resultat ej äro stora och wigtiga, så war också icke det Finska Karelen enligt min rese-plan egentliga fältet för min verksamhet. Wäl hade jag önskat göra några flere och widsträcktare excursioner derstädes; men jag befarade, att tiden för min wistelse i Ryssland derigenom skulle blifva för kort.

- 251 uppboräds-/man
252 Castrén refers to the *Old Kalevala* of 1835–36. See Castrén 2019: 181–204. (TS)
253 *besökte jag* || uppehöll jag mig
254 *deras* || all[a]
255 *antecknade* || har

- 256 *inan* || innan
 257 *sina* || s<-->
 258 Kuhmo is in Eastern Finland near the Russian border at N7113588 E622151 (N64°7'38" E29°30'33"). Castrén collected runes SKVR 125, 136 and 3578 there. Suomen kansan vanhat runot, <http://skvr.fi>. (TS)
 259 *återkomma* || hemkomma
 260 *i Repola* || all[aredan]
 261 In Castrén's report Repola, corrected in the minutes as Miinoa.
 262 *der* || dit
 263 *ej* || icke
 264 *trollrunor* || bröllops-sång[er]
 265 *mannen* || <-->

Dessutom måste jag skynda mig till Kajana, inan²⁵⁶ Dr Lönnrot hann företaga sig sina²⁵⁷ inspectionsresor. – Sedan jag af honom erhållit för min resas fortsättande nödiga upplysningar, ¶ 9 begaf jag mig i början af Junii månad från Kajana. Då det var min afsigt, att genom Kuusamo återvända till Uleåborg, så låg det i sakens natur, att jag skulle söka komma till den mest sydliga ort af Ryska Karelen, som möjligt var. Jag tog alltså vägen genom Kuhmo²⁵⁸, och derifrån ej den gina vägen till Miinoa, utan för först till Kolwasjärwi, som är en liten by inom Repola Socken af Olonetska Guvernementet, och derifrån till Repola Kyrkby. Här dröjde jag i flere dagar under väntan på en ryktbar Kalewala-Sångare, den Dr Lönnrot alldrig fått träffa. Men då det var ovisst, när han skulle återkomma²⁵⁹, och mitt arbete i²⁶⁰ Repola allaredan var slut, beslöt jag att icke längre afbida hans ankomst, hälst äfven många satte hans skicklighet i fråga. Äfven wille jag skynda mig till ¶ 10 [Miinoa]²⁶¹, der²⁶² jag hörde att ¶ omkring 60 bönder, som blifvit sammankallade för att arbeta wid gränse-regleringen, lågo owerksamma. Jag betänkte ej wid detta steg, att jag var oförpassad, och wisste ej²⁶³, med hwilken stränghet de Ryska Herrarne gå till väga i denna sak. Så när hade äfven den Ryska Compromissarien skickat mig öfver gränsen med en Stanowoj till följeslagare. – I Miinoa dröjde jag en hel wecka, och antecknade trollrunor²⁶⁴. Härifrån gjorde jag en excursion till en närbelägen by wid namn Lusmanlahti, för att träffa en af de förnämsta Kalewala-Sångarne; men han hade samma dag rest öfver till Finland. Jag satte då genaast efter mannen²⁶⁵, men var ej lycklig nog att anträffa honom. Min nästa station var Akonlahti – den

- 11 första by inom Wuokkiniemi Socken af Archangelska Guvernemet. Uti nämnda Akonlahti by antecknade jag nära 40 trollrunor af en enda sångare, samt dessutom sagor och traditioner. Han ensam höll mig i den strängaste verksamhet uti hela fem dygn. En med honom jemngod sångare war borta. Dessutom funnos i samma by en mängd smärre sångare; och få woro de, som ej hade något att sjunga eller berätta. Bland traditioner syftade wida största delen på Lappar. De upplyste, bland annat, att på en tid då en²⁶⁶ Knäs (ej Tsar) herrskade i Moskwa, twenne Lapp-familjer warit bosatta i trakten af²⁶⁷ Akonlahti, och fått af nämnda knäs tillåtelse att ostörda idka den ena laxfänge i Lusmanlahti, den andra räffångst i Särkiniemi. Traditionen förmäler widare, att Finnarne från gränsen hade, för att tillegna sig dessa fördelar,
- 12 nedgjort Lapparne, oaktadt de i godo welat afträda nämnda besittningar. I allmänhet war den sägen gängse, att Lapparne warit landets ur-innewånare, och blifvit utrotade af Finnar under de så kallade "warastus" eller "peitto[-]sodat", om hvilka många berättelser förekomma. I Akonlahti wisade man äfven monumenter efter Lappar. Dessa äro af flere slag. Minst²⁶⁸ pålitliga äro de så kallade Lapprosen²⁶⁹ (Lapin rauniot). Endast minnesmärken af detta slag wisste man omtala ifrån Libelits ända till trakterna af Kajana, der så kallade Lappgrafvar (Lapin haudat) finnas i stor ymnighet. Dessa sägas hafva varit försedda med tak och tjenat Lapparne till boningsplatser. De äga samt och synnerligen en konisk form, aska och kål, brända stenar och jernslag, som troligen härrör af
- 13 förbrända husgeråds-saker. I Repola war fattigt på minnen efter Lapparne; men i

- 266 en knäs [...] Moskwa || i Moskwa en "Knäs" (ej tsar) blifvit konung
 267 af || hä
 268 Minst || De
 269 Lapp-/rosen

- 270 *beskyllning* || ~, utan
 271 *icke* || <->
 272 [...] *hitflyttat*. || ~ Nog om traditio-
 ner

Wuokkiniemi anträffar man öfverallt spår efter dem. Bland monumenter anträffas här utom rösen och de wanliga grafvarne, större gropar, deri Lapparne sägas fångat wildren, samt dylika gärden, hvaraf man finner spår i de nordliga delarne af Finland. – Många familjer sägas wara af Lappskt ursprung. Äfven hörde jag berättas om en Lapps Kung, som skulle herrskat i trakten af Kem. Ruinerna af hans borg skulle ännu wara synliga. (Kunde detta syfta på Bjarmerna?) – Lapparne sjelfva omtala fiendtligheter, som Karelarne skulle föröfvat emot dem; men Karelarne widgå ej denna beskyllning²⁷⁰. Sägner om *Jatulit* och *Hiidet* förekomma ej i Ryssland; men ortsnamn lånade af *Hiisi* och *Hiidet* äro äfven

❖ 14

här wanliga. – Några ortsnamn, ❖ såsom *Hämehen niemi* och *Hämehen saari* i Kuittijärwi, samt en by, wid namn *Häme*, kunde gifva anledning till en förmodan om någon Tawaßländsk colonisation. Denna förmodan får ytterligare stöd af den tradition, att innewånarne uti Latwajärvi by skulle i 6te led härstamma från Orihwesi. För öfrigt hafva enligt tradition de flesta familjer inom Wuokkiniemi Socken inflyttat från Finland; några få sägas härstamma från Lappar och ännu färre från Ryssar. Dessa traditioner och monumenter äro af icke²⁷¹ ringa wigt, i thy att de jäfva den allmänt antagna meningen om ortens befolkning af en kolonisation från nord-öst. De lemna påtagligen det resultat, att dessa trakter fordom warit bebodda af Lappar, och att landets nuwarande innewånare i en icke alltför aflägsen forntid från Finland hitflyttat.²⁷²

❖ 15 ❖

Hwad mytherna angår, är det numera en hos mig stadgad öfvertygelse, att hos Finnarne alla myther af någon större betydenhet blifwit

förewigade genom sång. Men der sången upphört, der hafva äfwen mytherna bortdött. Endast öfver smärre omständigheter, som alldagligen förete sig, och till magien hörande ämnen kan man erhålla en mythisk förklaring. Med största sorgfällighet har jag likväl äfven antecknat dem, emedan det wid första påseendet ringa och owäsentliga i ett mythologiskt system ofta kan blifva af stor wigt.

Nu följer att tala om sagorna. Jag nämnde, att det mythiska elementet hos Finnarne endast innehålls i deras sånger. Hurudant är då sagornas innehåll? De flesta äro enligt berättarnes egen utsago öfversättningar från Ryskan. De 16 hvälfva sig således till det mesta kring Tsarer, Tsar-söner och Tsar-döttrar, Bojarer och Bogatirer m. m. Några hafva släktskap med berättelserna i Tusen och en natt, i andra öfverraskas man till och med af någon scen ur Odysseen. Så räddar sig hjälten i en saga ur en borg, derigenom att han med en jernstör stinger ögat ur jätten²⁷³ som war blind på det andra, och sedan under ett får smyger sig genom porten. Några sagor finnas jemwäl, som äro af ett mera Finskt innehåll. De angå *Syöjätär-Akka*; men hon spelar i dem ej någon större role, än att hon genom list bortgifter sina döttrar med Tsar-söner. För öfrigt äro sagorna om henne så enformiga, att man wore frestad anse dem för variationer af ett enda thema.²⁷⁴

När således de mythiska berättelserna 17 woro få och af mindre betydenhet, då sagorna woro af²⁷⁵ ett icke allena för mitt ändamål, utan måhända äfwen för den Finska litteraturen främmande innehåll²⁷⁶, så war det naturligt, att jag för att icke gå misste om hufvud-ändamålet för min resa, skulle söka att på annan wäg få

273 *jätten* || en jätte

274 Cf. KK Coll. 539.1.3 (Fennica 1: Poemata variae) p. 153–328, the contents of which Castrén at least partly collected during this journey.

275 *af* || ick[e]

276 *innehåll* || 1. <-> || 2. intresse

- 277 *flere* || en mängd
 278 Cf. KK Coll. 539.1.1 (Fennica 1) p.
 87–91.
 279 *erhållit* || lyckats erhålla

detsamma realiseradt. Jag trodde mig bäst kunna komma till målet genom en samling af trollrunor. Ty enligt min innersta öfvertygelse är uti Finnarnes mythiska utvecklingsprocess Magien det första och viktigaste element, lika som det är det mest utvecklade. Gudaläran är ännu i sitt frö. Christendomen hindrade den att komma till full mognad. Härwid måste jag likväl anmärka, att enligt min tanka Wäinämöinen och äfven Ilmarinen endast äro att betraktas såsom Magiens Representanter. 18 I grund af det anförda är under närwarande förhållanden en samling af trollrunor det förnämsta vilkoret och det bästa bidrag till en Finsk Mythologie. Men om äfven wigten af en slik samling ej kan bestridas, torde någon anse min möda derå förspilld, då wi redan äga Topelii och Lönnrots runosamlingar. Utan att vilja förringa wärdet af dem, måste jag likväl yrka, att denna slags litteratur är så rik, att den alldrig fullkomligt kan inbergas. Trollrunorna äro i sjelfwa werket få till antalet; rikedomens består egenteligen i en oerhörd mängd af varianter.

Men till resan. Ifrån Akonlahti färdades jag genom flere²⁷⁷ smärre byar till Latwajärwi, hwarest onekligen den största Kalewala-sångare wid namn Arhippa, är bosatt. Då alla hans sånger redan finnas i Kalewala, antecknade jag 19 endast ordningen, i hvilken han sjunger dem, och några wigtigare varianter²⁷⁸, samt sådana qwäden, som besjunga Christendomens eller egenteligen Frälsarens seger öfver den hedniska werlden. Ty wärr! hafva dessa sånger redan börjat utdö, så att jag med största möda endast erhållit²⁷⁹ högst få af detta slag. En så beskaffad sång utgör den sista Runan i Kalew[ala], som i sjelfwa werket är sammansatt af tvenne, utaf

hvilka den förra, som blott till hälften är intagen i Kalewala, skildrar Frälsarens seger öfver Hiisi, och den sednare öfver Wäinämöinen. Andra sånger förhålliga hans seger öfver Turso och Herodes²⁸⁰. Frälsaren föreställes wandrande omkring på land och haf, och krossande allt, som fiendteligt ställer sig i hans väg. Redan här af inses, som på den 32 Runan begrundar Wäinämöinens Gudomlighet. Då måste ju äfven

☞²⁰ Herodes warit en Gud. ☞ Mången kunde anse för owigtig en samling af sånger, som hafva ett med Christendomen uppblandadt innehåll. Men enligt min tanka hör det till en fulländad Finsk Mythologie, att den äfven framställer Hedendomens öfvergång i Christendom. För öfrigt må man ej tro, att dessa sånger blott tillhöra de Grekiskt-Christna. Jag har i min barndom hört uti²⁸¹ Österbotten berättelser af aldeles enahanda innehåll med dem jag nu i form af sång antecknat i Karelen.

Ifrån Latwajärwi färdades jag vidare genom Schenaniemi²⁸² till Wuokkiniemi kyrkby. Här träffade jag en Rysk Präst, som var hemma från trakten af Onega och talte en med Finskan nära beslägtad dialekt, som i Karelen är bekant under namn af *Wepsan kieli*. I nämnda land skall kantele ännu wara i bruk; men "Karjalan

☞²¹ runoja" trodde man ej ☞ finnas der. Språket skiljer sig föga från Karelskan; – några ord äga likwäl större släktskap med Lappskan. Utom Wepsan maa omtala bönderna ett n[ord]o[st] om Moskwa beläget land wid namn *Wessin maa* (Wesser), der ren Karelska ännu skall talas.²⁸³

Från Wuokkiniemi kom jag till Wuoninen, och gjorde der en betydlig skörd på trollrunor, myther och traditioner. Här fick jag äfven bese en temligen fullständig samling af

- 280 Meaning Herod the Great, who reigned as a vassal king of the Romans in Palestine in 37–4 BCE. Nikolainen 1962. (TS)
- 281 *uti [...] innehåll* || berättelser af aldeles enahanda innehåll med dem uti Österbotten
- 282 Tšenanniemi or Keynäsjärvi (Fi.)// Kenasozero (Ru.), former village at N64°57'o" E34°24'49". EKI Place Names Database, <http://www.eki.ee/knab/knab.htm>; Itä-Karjala 1934: kartta. (TS)
- 283 The Vepsians have been assumed to be descendants of the Ves' people mentioned in the Russian Primary Chronicle. On the Vepsians, see Pimenov – Strogalštšikova 1994: 19–25; Kotshkurkina 2005: 29–31. (TS)

trollredskap. Ägaren af denna samling, som var den ryktbaraste trollkarl i hela Karelen och hette Kielewäinen, yppade för mig en mängd troll<medel> af egen art. De bestå nemligen i wissa²⁸⁴ konstgrepp, och upplösande af några högst korta trollformler. – Så wäl uti Wuoninen, som på många andra orter hörde jag berättelser om Wäinämöinsens hädanfärd, som aldeles afvika från den i Kalewala upptagna mythen. Likaså har jag till den första sången hört en i min tanka högst wigtig wariant. Den innehåller i korthet följande: Ursprungligen fanns i werlden endaßt *hafvet* och örnen. Traditionen förutsätter likwäl i det följande Wäinämöinen, drifwen omkring på böljan. Örnen kom och lade några ägg på Wäinämöinsens knä. Derifrån rullade de ned i hafvet. Örnen – modren – kommer och söker sina ägg, finner dem ej der de blifwit lagda, träffar dem sluteligen i gäddans buk, men bortskämda. Då utropar örnen:

”Miks on muutt<a>nut munani
kuks on soannut soalliheni?

När sade min berättare af äggen ej blef örnar, skapade modren af dem en hel werld, utropande:

Munasen ylänen puoli &ra

Ifrån Wuoninen gå flere wägar till Finland. Jag tog den Östligaste genom Jywälahti och Uhtuwa. Här funnos i ymnighet traditioner om krig med gränsboerne, hvilka märkwärdigt 23 nog aldeles öfverensstämde med de Lappska. – Här omtaltes äfven ett jättelikt slägte wid namn *Naikkolaiset* eller *Naikon kansa*, som skulle bott uppå ett närbeläget berg, wid namn *Haapawaara*. Om detta folk har jag hvarken förr eller sednare hört talas.

Efter att hafva uppehållit mig 11 dygn i Uhtuwa, en by af 90 gårdar, till det mesta sys-selsatt med antecknande af trollrunor, afreste jag derifrån genom Tuoppajärwi och Pääjärwi till Kuusamo. Jag lät bönderna förleda mig till denna långa omväg, som ej medförde annan winst, än några torftiga upplysningar i Lappsck Mythologi.

I Kuusamo lyckades det mig att komma colonisationen derstädes på spåren, likasom jag förut med mer eller mindre framgång anställt undersökningar rörande den Finska befolkningen i Muonioniska, Enare och Sodankylä Lappmark.²⁸⁵ Nämda kolonisation i Kuusamo

☞²⁴ är anmärknings☞värd derigenom, att nästan hela socken härstammar från 4 familjer. Inne-wånarne äro af Sawolaxisk härkomst och hafva ditflyttat under stora Ryska fejden²⁸⁶ från Pal-damo²⁸⁷, Pudasjärwi²⁸⁸ och Rowaniemi²⁸⁹. Före nämnda tid woro Lappar och Ryska Karelare landets innewånare. Om hvardera, och i syn-nerhet om Lapparne, finnes en otalig mängd traditioner. Bland annat hörde jag omtalas, att Lapparne stått i fiendtligt förhållande till ett folk, hvarom man ej wet vidare, än att de blifvit kallade *Kiwekkäät*. En sten, liknande slunga som²⁹⁰ man upptäckt i ett träsk, der en strid skall hafva förefallit emellan Lappar och nämnde *Kiwekkäät*, har hos mig gifvit anledning till den förmodan, att de fått sitt namn deraf, att de begagnat sten-slungor till wapen. Ordet skulle då okontraheradt heta *Kiwikäet*, och med aspi-ration *Kiwikkäet*, deraf *Kiwekkäät*. – Om Lap-parnes jurisdiction har jag äfven hört ett och annat af intresse, som blefve²⁹¹ alltför widlöf-tigt att här omtala. ☞ Här slutas den andra och mest fruktbara delen af min resa. Resultaterna

- 285 Cf. esp. p. 152, 203, 205.
 286 The so-called Great Wrath of the Great Northern War when Finland was under Russian occupation from 1713 to 1721. (TS)
 287 Paltamo on the northern shore of Lake Oulujärvi at N7142912 E540233 (N64°24'34" E27°50'5"). (TS)
 288 Pudasjärvi is situated in Northern Ostrobothnia at N7251784 E495283 (N65°23'19" E26°53'55"). (TS)
 289 Rovaniemi is situated in Southern Lapland on the Arctic Circle at N7375542 E443596 (N66°29'38" E25°43'57"). (TS)
 290 *som man* || som blifvit
 291 *blefve* || här

- 292 *myther*, || myther och
 293 *Ännu* || Nu
 294 *ställen* || orter
 295 *kommit* || ~, nemligen att
 296 Fi. Kemijärvi, situated at N7399769
 E 519321 (N66°42'57" E27°26'17").
 (TS)
 297 *är* || <->
 298 Fi. Kälviä, a former parish, at pre-
 sent part of Kokkola in Central
 Ostrobothnia at N7086547 E325463
 (N63°51'45" E23°26'52"). These loca-
 tions seem to form Castrén's route
 in Ostrobothnia when returning
 from Karelia. See letter from Cast-
 rén to Jacob Fellman 12 March 1840
 in the volume of letters in this se-
 ries. (TS)
 299 Härmä or Alahärmä, a former
 parish, today part of Kauhava
 at N7019681 E291999 (N63°14'44"
 E22°51'24"). (TS)
 300 Kauhava at N7002788 E301553
 (N63°5'59" E23°4'1"). (TS)
 301 Fi. Lapua at N6988229 E297511
 (N62°58'2" E23°0'18"). (TS)

deraf äro, utan en mängd myther,²⁹² traditioner, philologiska iakttagelser och sånger af blandadt innehåll, omkring 100 st[ycken] trollrunor, när jag inberäknar wigtigare varianter, vidare trollmedel och andra till magien hörande trollkuskaper. Dessutom har jag med största ifver sökt förskaffa upplysningar till Kalewala, och vågar hysa det hopp, att åtminstone i philologiskt hänseende många hinder genom min resa blifvit undanröjda.

Ännu²⁹³ återstår, att nämna några ord om återresan. Föremålen för densamma skulle enligt min rese-plan blifva, att 1°) undersöka de i Finland under flere namn förekommande stenrösen 2do) fortsätta en redan förut påbegynt undersökning angående Lappska språkets inflytande på Finskan uppå åtskilliga orter. ¶ Hwad det första ämnet för min undersökning beträffar, måste jag afstå derifrån, först och främst i anseende till den ringa tid, jag numera hade att egna deråt, och för det andra, emedan den tanken waknade hos mig, att ifrågawarande monumenter kunde vara af Göthiskt ursprung; hvarföre det vore nödigt, att först taga kännedom af de i Swerige undersökta stenrösens beskaffenhet – en sak, som jag helt och hållet åsidosatt. Jag inskränkte mig således nu att göra mig underrättad om de ställen²⁹⁴, hvarest dylika rösen förnämligast finnas, och huru beskaffade de äro.

Beträffande åter det andra föremålet för min undersökning, kan jag här endast i allmänhet upptaga de resultat, hvartill jag hitintills kommit²⁹⁵. Lappska språkets inflytande på Finskan röjer sig förnämligast i Muonioniska, Södankylä, Rowa[¶]niemi, (mindre i Kemiträsk²⁹⁶, ehuru denna Socken är²⁹⁷ nordligare belägen), i Kelwia²⁹⁸, Härmä²⁹⁹, kauhawa³⁰⁰ och Lappå³⁰¹.

¶ 26

¶ 27

Grunderna för dessa påståenden ämnar jag i sinom tid offentlig-göra.

För att icke uttrötta Sällskapetets tålmod med ett och annat, som ännu borde tilläggas, slutar jag här min redogörelse, hvarjemte jag får betyga min tacksägelse för det förtroende Sällskapet mig wisat. Å min sida kan jag försäkra, att redlig wilja icke trutit och aldrig skall tryta mig i de mål, som röra vårt Fosterland.

Helsingfors den 26 September 1839

M. A. Castrén.